

ARCHIV PODKLADŮ – Přijímací řízení 2003/2004- Věcný záměr

pro jednání Akademického senátu FF UK o Podmínkách přijímacího řízení

Připravil: Josef Herman, verze z 11.9.2002

1. Východiska návrhu

1.1 Předložený materiál vychází z postupné proměny Podmínek přijímacího řízení na FF UK, která byla zahájena v přijímacím řízení 2001/2002. Proměna je nesena dvěma základními požadavky: 1) důsledným dodržováním ustanovení VŠ zákona a Řádu přijímacího řízení UK bez na FF UK dříve praktikovaných „výjimek“, to jest posílením průhlednosti a objektivity přijímacího řízení; 2) organizačním zjednodušením příliš složitého a pracného provádění přijímacího řízení na FF UK.

1.2 Možné organizační modely PŘ při možnosti podat si více přihlášek ke studiu na FF UK:

1.2.1. Nerespektovat možné termínové kolize při přijetí více přihlášek ke studiu (nepřípustné, resp. krajně nevhodné).

1.2.2. Současné dvoukolové PŘ změnit na jednokolové (zřejmě pouze písemné), kdy by se zhruba ve čtrnáctidenním intervalu realizovala jednokolová oborová PŘZK (lze využít pro některé obory, tj. lze paralelně realizovat jedno a dvoukolové přijímací řízení).

1.2.3. Otevírat omezený počet studijních oborů (každý rok jiný) tak, aby bylo možné realizovat dvoukolovou oborovou PŘZK (nevhodné).

1.2.4. Omezit počet písemných zkoušek v prvních kole tak, aby byl realizovatelný dle stávajícího harmonogramu (tj. v jednom týdnu) bez vzájemného překrývání, z tohoto kola pustit do druhého kola pouze omezený, předem zhruba stanovený počet uchazečů k podrobnějšímu přezkoušení. (tento model vedení FF UK zvolilo pro minulé dva roky a navrhuje ho i pro 2003/2004).

1.3 Obecně považuji za schůdné přijímání i většího počtu uchazečů vjednodušší formě přijímacího řízení a stanovit pro první rok studia atestace, které prověří, kdo může pokračovat ve studiu. Bylo by třeba v tomto případě změnit SZŘ a takto předepsané atestace zde vymezen (předpokládám nejvýše dvě).

2. Obecná strategie přijímacího řízení

2.1 Ponechat a dále rozvíjet pojetí přijímacího řízení z roku 2002/2003, které respektuje ve všech parametrech ustanovení VŠ zákona a vnitřní předpisy UK a FFUK.

2.2 Poprvé v letošním přijímacím řízení mohl uchazeč podat na FF UK libovolný počet přihlášek, což považuji za první ze dvou nejdůležitějších změn Podmínek přijímacího řízení uskutečněného letos. Považuji za samozřejmé u této zásady setrvat.

2.3 Za stejně samozřejmé považuji ponechat rozdělení přijímacího do dvou částí: přijímání uchazečů „zvenku“ (běžné přijímací řízení, červen), a tzv. vnitrořadové přijímací řízení sloužící k realizaci změn ve studiu stávajících studentů FF UK, včetně přijímání do studijního programu Učitelství pro střední školy (září). Toto přijímací řízení podporuje mobilitu studentů a do jisté míry odstraňuje nevýhody dlouhého pětiletého magisterského studia.

2.4 Od přijímacího řízení 2002/2003 se přihlášky přijímají pouze do jednooborového studia a případné kombinace se vytvářejí až při zápisu. Kombinace se proto nevypisují v Podmínkách přijímacího řízení, zde je uveden pouze soupis povinně dvouoborových, povinně jednooborových a volitelně

jedno i dvouoborových oborů, případně výslovně vyloučena kombinace oboru s jinými obory tam, kde dle názoru pedagogů není kombinace vhodná nebo možná. Kombinovat tři obory není možné. Dle schválené úpravy SZŘ lze první rok studovat pouze jeden obor povinně dvouoborového studia. Tato úprava přijímacího řízení na FF UK je druhou ze dvou nejdůležitějších letos provedených změn.

2.5 Vzhledem k předchozímu bodu navrhuji dále nepočítat s vloni vyhlášenou, nakonec však nevyužitou možností stanovit pevnou kombinaci dvou oborů, do které by se konala pouze jedna přijímací zkouška u jedné (společné) přijímací komise.

2.6 V letošním přijímacím řízení byl poprvé vyhlášen tzv. předpokládaný počet uchazečů k přijetí („*numerus clausus*“) jako nejmenší počet uchazečů, který se FF UK před veřejností zavazuje přijmout ke studiu. Toto opatření dále zprůhlednilo přijímací řízení a doporučuji proto vyhlásit *numerus clausus* ve stejném duchu i pro přijímací řízení 2003/2004. Ve vnitrořadikálním přijímacím řízení může obor též stanovit *numerus clausus* s ohledem na svoji kapacitu. *Numerus clausus* pro běžné přijímací řízení bude opět vypočten z míry převisu jednotlivých oborů – považuji to za relativně nejspravedlivější rozdělení omezeného počtu financovatelných studentů, které můžeme na fakultu přijmout.

2.7 Za přihlášku na obor, který lze studovat pouze v kombinaci s jiným oborem, se v přijímacím řízení 2002/2003 platil pouze poloviční poplatek (uchazeč musel podat minimálně ještě jednu přihlášku). Vzhledem k důslednému přijímání na jednotlivé obory navrhuji opět poplatek za přihlášku sjednotit (500 Kč).

2.8 Otevírání oborů bude nadále podřízeno akreditačním požadavkům na personální vybavení oboru (profesor, docent) a výsledkům nových (loňských a letošních) akreditací.

3. Přijímací zkouška a přijetí ke studiu

3.1 Přijímací řízení je dvoukolové, první kolo tvoří písemná

zkouška, druhé oborová zkouška písemná, ústní či kombinovaná. Obory mohou vyhlásit též jednokolové přijímací řízení – do bakalářského a pětiletého magisterského studia nejlépe písemnou zkouškou, do navazujícího magisterského studia nejlépe ústní zkouškou (letos tak učinil obor srovnávací jazykověda).

3.2 Talentová zkouška letos nahrazovala na některých oborech první kolo zkoušky (uměnovědy, filosofie, religionistika, estetika) a konala se vdřívějším termínu (jednak sohledem na nedostatek času v jediném týdnu, vněmž musí proběhnout písemné kolo, jednak sohledem na pracnost vyhodnocení této zkoušky – filosofie, religionistika a estetika). Talentová zkouška by však měla důsledně zkoumat pouze vlastní „talentové“ předpoklady uchazeče, nikoli jeho znalosti, tomu však dosud tzv. talentové zkoušky na FF UK neodpovídají ani na uměnovědách. Bylo by vhodné, kdyby skutečná talentová zkouška nenahrazovala první kolo zkoušky, ale byla mu buď předřazena nebo by se konala až vdruhém ústním kole (lze hromadně, nejlépe písemně, přezkoušet všechny uchazeče, kteří se dostavili na konkrétní termín ústního kola zkoušky). Vtomto případě by mohla být talentová zkouška pouze vylučovací (tj. prospěl nebo neprospěl, bez další diferenciaci).

3.3 Bodové limity a princip pořadí úspěšnosti pro jednotlivé části zkoušky a pro přijetí ponechat: celkový počet 100 bodů je rozdělen na 50 bodů pro písemnou „programovou“ a 50 pro „oborovou“ část zkoušky, případná jednokolová zkouška má též celkem 100 bodů (musí být umožněno vzájemné porovnání výsledků zkoušek). Přijat je uchazeč, který získal 70 a více bodů (= hranice pro složení přijímací zkoušky) a který se umístnil vpořadí kpřijetí.

3.4 Postup uchazečů do druhého kola ponechat omezen jednak nejnižším počtem dosažených bodů 25, jednak dosaženým pořadím úspěšnosti (4 násobek počtu uchazečů předem určeného k přijetí na daný obor, možno zvážit zvýšení na pětinásobek). Přestože se proti této zásadě ozývají kritické připomínky, umožňuje

zkrátit ústní přijímací zkoušku (není třeba zkoušet uchazeče, kteří stejně již nemají naději na přijetí pro nízký počet bodů dosažený v písemné zkoušce) a hlavně odstraňuje případně chybně nastavené testy – většina z nich není na fakultě dostatečně odzkoušena!

3.5 Promíjení přijímací zkoušky – především umožňuje realizovat „přestup“ na FF UK z jiné vysoké školy.

3.6 Náhradní termín PŘ ZK – navrhuji dále zkrátit lhůtu mezi řádným a náhradním termínem přijímací zkoušky. Rozhodně pak pro přijímací řízení 2003/2004 posunout jednání hlavní přijímací komise až za náhradní termín zkoušky – pro spravedlivější průběh zkoušky v náhradním termínu.

4. První písemné kolo PŘ

4.1 Vedení FF UK zastává názor, že je třeba dále upřesňovat smysl dvou částí zkoušky: první (písemné) kolo zkoumá obecnější předpoklady uchazeče ke studiu, druhé „oborové“ zkoumá specifické oborové předpoklady ke studiu oboru. Proto opět navrhuji tři modely prvního písemného kola: 1) zredukovat počet testů na několik „předmětů“ vedených napříč obory (např. filologie, historie, obecné předpoklady ke studiu, matematika, biologie apod.); 2) jednu obecnou písemnou zkoušku zaměřenou na základní předpoklady ke studiu a základní kulturně-historický přehled); 3) stávající zkoušku všech oborů v rámci studijního programu, případně skupiny oborů studijního programu (např. filologie) dle letošního modelu. Proto nesouhlasím s návrhem garantů filologických oborů vyčlenit z dosavadní filologické zkoušky rusistiku, germanistiku a francouzštinu.

4.2 Spředcházejícím polemizují ti, kteří zdůrazňují nutnost vyhraněného zájmu uchazeče o konkrétní obor. Těm doporučuji zavést jednokolovou oborovou přijímací zkoušku.

4.3 Při zásadě volné kombinovatelnosti a možnosti podat libovolný počet přihlášek na FF UK není možné různé písemné

zkoušky vést paralelně, ale pouze po sobě. Odtud organizační či spíše časové omezení počtu realizovatelných zkoušek: je nezbytné provést je v jednom týdnu (delší čas by zásadně narušil harmonogram zkoušek), je rozumné uskutečnit pouze tři zkoušky denně (při potřebné časové dotaci 3 hodiny na provedení zkoušky, včetně prezence uchazečů a vybrání prací) = tedy máme prostor pro provedení 15 až 18 zkoušek, což organizačně vylučuje návrat k předchozí praxi oborových písemných zkoušek (bylo by jich dva až třikrát více).

4.4 Omezený počet písemek, to jest přezkoušení většího množství uchazečů v jednom termínu, je sice náročnější na personální zajištění a způsob organizace, přesto je jednoznačně výhodnější nežli velký počet oborových testů. Mimo jiné umožňuje koordinovat PŘ z úrovně univerzity a využít tak kapacit i na dalších fakultách (pro přijímací řízení 2003/2004 již je domluvena úzká spolupráce s FHS a PF).

4.5 Je také žádoucí testy konstruovat jako strojně vyhodnotitelné, což značně zrychluje vyhodnocení a odstraňuje možné chyby (i letos se při ručním vyhodnocování testů objevily, včetně chybně sečtených bodů!). Letošní přijímací řízení jednoznačně prokázalo výhodnost strojně vyhodnocených testů. I strojně vyhodnotitelné testy umožňují konstrukci strukturovanějších otázek a zadávání tvořivých úkolů, na FF UK se však tyto možnosti stále málo využívají. Vůbec konstrukci a sestavení testů, v nichž se letos opět objevily i takřka ostudné chyby, považuji za jeden z hlavních problémů přijímacího řízení na FF UK.

PhDr. Josef Herman, CSc.

proděkan pro bakalářské a magisterské studium